KUNTA LIITTO

Luonnonsuojelulain uudistus - Tilannekatsaus

KEHTO-foorumi 18.3.2021

Minna Mättö, lakimies, Kuntaliitto

Luonnonsuojelulainsäädännön uudistus

Lainsäädäntöuudistushankkeen tavoitteena on mm.

- Edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua
- Lisätä luonnonsuojelun hyväksyttävyyttä
- Tehostaa ja selkeyttää lainsäädäntöä ja hallinnollisia menettelyjä
- Selkeyttää luonnonsuojelulain roolia osana muuta ympäristöä koskevaa lainsäädäntöä

Tutustu tarkemmin ympäristöministeriön verkkosivut: **https://ym.fi/lsuudistus** ja **Hankkeen asettamiskirje**

Luonnonsuojelulain uudistus

Aikataulu: HE eduskunnalle syksy 2021

Kiinnitettävä erityistä huomiota

- laji- ja luontotyyppisuojelun
- ekosysteemipalveluiden
- suojelualueiden kytkeytyneisyyden
- kannustavuuden
- ekologisen kompensaation
- monimuotoisuuden edistämistehtävien ja
- tiedonhallinnan kehittämiseen

Lisäksi projektissa tulee

- tarkastella luonnonsuojelulain yhteydet muuhun sääntelyyn (rajapinnat)
- ottaa huomioon ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen
- ottaa huomioon saamelaisten kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset
- valmistella ehdotuksia toimeenpanoa tukeviksi toimenpiteiksi

Luonnonsuojelulainsäädännön uudistus & ekologinen kompensaatio hallitusohjelmassa

Tavoite 5 Pysäytetään luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen Suomessa

Suomi saavuttaa YK:n biodiversiteettisopimuksen tavoitteet.

(s. 41)

Keinoja mm.

- ”Luonnonsuojelulainsäädäntöä uudistetaan arvioinnin pohjalta.”
- ”Pilotoidaan ekologisen kompensaation käyttöä esimerkiksi isoissa infrastruktuurihankkeissa ja arvioidaan saatujen kokemusten perusteella lainsäädännön uudistustarpeita. Ekologisella kompensaatiolla tarkoitetaan periaatetta, jonka mukaan luonnon monimuotoisuutta vaurioittavan toiminnan haittoja hyvitetään parantamalla heikentyneitä elinympäristöjä ja luomalla uusia toisaalla kuitenkin niin, että kompensaatio on viimesijainen vaihtoehto luontohaittojen vähentämisen jälkeen. Ennen kompensaatiomahdollisuuden käyttöä tulee kuitenkin minimoida alkuperäisen hankkeen ympäristöhaitat.”

Lainsäädäntöuudistuksen kokonaisuus

1.1.2020-30.9.2021

Ehdotus HE:ksi luonnonsuojelulain uudistamisesta sekä ehdotus luonnonsuojelu-asetukseksi **Syysistuntokausi 2021**

Projekti I
LSL + LSA uudistaminen

Ohry

Projekti II
”RAULAKO” -laki

Projekti III
Ekologinen kompensaatio

Ehdotukset ekologisen kompensaation järjestämiseksi sekä YM:n ohjeistukseksi **Esitykset projekti I:lle 3/2021**

Pilotit kesä 2021

Valmistelua tukee tieteellinen asiantuntijatyöryhmä

Kunta-alatyöryhmä 4-8/2020

Luontotieto-alatyöryhmä 8-12/2020

Metsästys-alatyöryhmä 3-5/2021

Kunnan edistämistehtävä LSL:ssa
Espoo, Kuopio, Pirkkala, Arktisen Lapin ympäristönsuojelu (Sodankylä, Inari, Muonio, Enontekiö ja Utsjoki), Uudenmaanliitto, SLL, MTK, KL (pj+siht), YM (siht)

Ehdotus HE:ksi rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta ja ennalta ehkäisystä **?/2021**

KUNTA-LIITTO

ikataulutusta luonnonsuojelulaki

- **4/2021: Projekti III DL pykälät ja yksityiskohtaiset perustelut LSL-lukuun ”Ekologinen kompensaatio”**
- 3/2021: HE:n yleis- ja yksityiskohtaiset perustelut, rajapinnat, vaikutusten arviointi
- 4/2021: Yleisperustelut, asetusluonnosten dispositiot
- 5/2021: LSL-HE-luonnos
- **5-7/2021 LSL-HE-luonnos lausunnolle**
- ~-9/2021 Lausuntopalauteen läpikäynti ja jatkovalmistelu
- 30.9.2021 Lainvalmisteluhanke päättyy
- Jatkovalmistelua (arviointineuvosto, Kuthanek…)
- **HE eduskunnalle 1/2022**

https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2020/2073-kuntien-tehtavien-kehittaminen-luonnonsuojelulaissa

KUNTA LIITTO

Kunnan luonnon- ja maisemansuojelun edistämistehtävän (6 §) reunaehdot

- Erilaisilla kunnilla omanlaisensa perinteet, käytännöt ja kulttuurit luonnonsuojelun edistämiseen
- Kunnilla on myös erilaiset toimintaolosuhteet, voimavarat ja tavoitteet luonnonsuojelun edistämiseen
- Kaivataan erilaista tukea luonnon monimuotoisuutta edistäviin toimiin

- *Rahoitusperiaate*
  - *Rahoitusperiaatteen mukaan kunnille määriteltävät uudet ja laajenevat lakisääteiset tehtävät eivät saa heikentää kuntien toimintaedellytyksiä tavalla, joka vaarantaisi niiden mahdollisuuksia päättää itsenäisesti taloudestaan ja siten myös omasta hallinnostaan.*
- Edistämistehtävän asema lain systematiikassa.
- Edistämistehtävä pohdittava osana eri lakien muodostamaa kokonaisuutta

Edistämistehtävän kehittämiseen 9 ehdotusta

- ✓ Edistämistehtävä säännöstasolla
  - ✓ *Yleinen muotoilu*
- ✓ Edistämistehtävän alueellinen soveltamisala
  - ✓ *Kunnan alue*
- ✓ Edistämistehtävän sanamuodon modernisointi
  - ✓ *Luonnon monimuotoisuuden edistäminen*
- ✓ Yhteistyö
  - ✓ *Keskeisessä roolissa edistämistehtävässä*
- ✓ Luontotiedot ja niiden hallinta:
  - ✓ avoimuus ja yhteiskäyttö, kuntien tarvitsema ja tuottama luontotieto
- ✓ Ekologinen verkosto
  - ✓ *kuntien työkalut suojelualueiden ulkopuolella, LSL-MRL-kokonaisuus selkeämmäksi*
- ✓ Luonnonsuojelusuunnittelu ja –ohjelmatyö
  - ✓ *Kuntien toimet ja tarpeet huomioiva suunnittelujärjestelmä, toimeenpanon kannustimet*
- ✓ Luontokasvatus ja –tietoisuus
  - ✓ osana edistämistä
- ✓ Kunnan resurssit ja asiantuntemus
  - ✓ selvitys kuntien resurssien vahvistamiseksi

KUNTA LIITTO

https://ym.fi/documents/1410903/33891761/Luontotiedon_hallintaa_alaty%C3%B6ryhm%C3%A4n_raportti_2_2021.pdf/d9189d5d-b671-3817-88ba-a91e965fb8a3/Luontotiedon_hallintaa_alaty%C3%B6ryhm%C3%A4n_raportti_2_2021.pdf?t=1612853990327

KUNTA LIITTO

Ehdotus 7: Kunnat

- Alatyöryhmän näkemyksen mukaan kunnille ei tule säätää luonnonsuojelulaissa velvoitetta toimittaa luontotietoja. Kuntien tuottaman luontotiedon saaminen yhteisiin tietovarantoihin tulee ratkaista muulla tavalla.

1.1 Mihin luontotietoja tarvitaan/hyödynnetään kunnassanne?

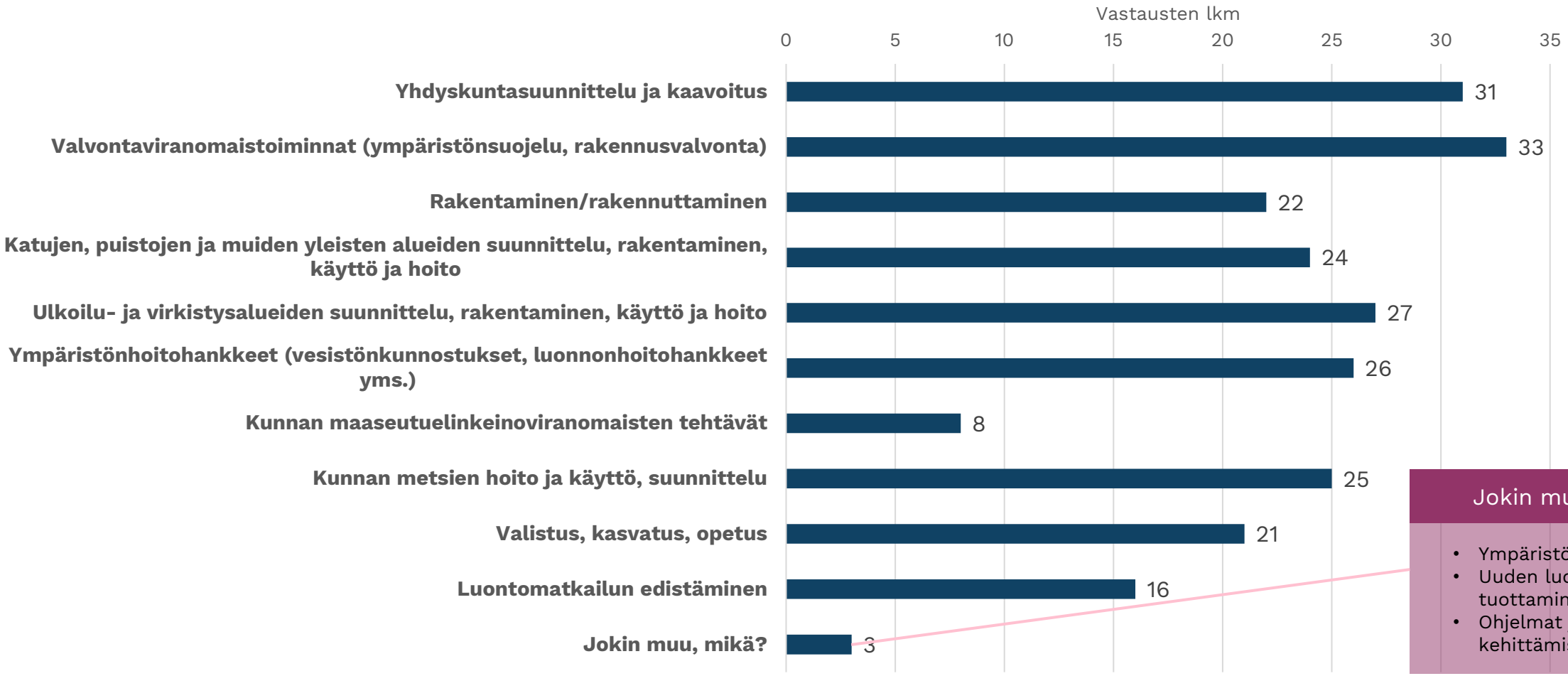

Jokin muu, mikä?

- Ympäristöraportointi
- Uuden luontotiedon tuottaminen
- Ohjelmat ja kehittämishankkeet

KUNTA-LIITTO

Luonnonsuojelulain alustava rakenne

NYKYINEN

1 luku Yleiset säännökset

2 luku Luonnonsuojelusuunnittelu

3 luku Luonnonsuojelualueet ja luonnonmuistomerkit

4 luku Luontotyyppien suojelu

5 luku Maiseman suojelu

6 luku Eliölajien suojelu

7 luku Luonnonsuojelun toteuttaminen

8 luku Toimenpidekiellot, pakkokeinot ja rangaistukset

9 luku Muutoksenhaku

10 luku Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkostoa koskevat erityissäännökset

11 luku Erinäiset säännökset

12 luku Voimaantulosäännökset

UUSI

1 luku Yleiset säännökset

2 luku Luonnonsuojelun hallinto ja muut toimijat

3 luku Luonnonsuojelusuunnittelu

4 luku Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tuki

5 luku Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkosto

6 luku Luonnonsuojelualueet

7 luku Luontotyyppien suojelu

8 luku Eliölajien suojelu

9 luku Eliölajien kauppa ja vaihdanta

10 luku Maiseman suojelu ja luonnonmuistomerkit

11 luku Ekologisen kompensaation toteuttaminen

12 luku Alueiden hankinta luonnonsuojelutarkoituksiin ja korvaukset

13 luku Luonnonsuojelun tiedonhallinta

14 luku Luonnonsuojelun valvonta, hallintopakko ja rangaistukset

15 luku Muutoksenhaku

16 luku Voimaantulosäännökset

HUOM: Lakivalmistelu on kesken eikä lopullisia linjauksia ole tehty. Valmistelun kuluessa tässä esitettyyn voi tulla muutoksia.

YM/Kallio

Keskeisiä ehdotuksia luvuittain

1. Yleiset säännökset

- Lain tavoitesäännös ajantasaistettaisiin > tarkennuksia ja mm. ilmasto mukaan
- Uutta > saamelaiskulttuurin suojan vahvistaminen, yleinen selvilläolovelvollisuus ja varovaisuusperiaate yleissäännöksiin

2. Luonnonsuojelun viranomaiset ja muut toimijat (uusi luku)

Luonnonsuojelun valtion viranomaiset ja asiantuntijaviranomaiset

- Kunta: luonnonsuojelun edistämistehtävä säilyy > perusteluita kehitetään
- Suomen Luontopaneeli: vastaavasti kuin ilmastolaissa Ilmastopaneelista

3. Luonnonsuojelusuunnittelu (laajennettu)

- Säädösperusta kansalliselle luonnon monimuotoisuusstrategialle ja toimintaohjelmalle (BD-sopimuksen 6 art.)
- Säädösperusta vapaaehtoisen luonnonsuojelun toimenpideohjelmille (Helmi, Metso jne.)
- Osallistumisesta ja vuorovaikutuksesta säädettäisiin nykyistä selvemmin
- Seurantaa koskeva sääntely ajantasaistettaisiin ja siirrettäisiin asetuksesta lakiin

HUOM: Lakivalmistelu on kesken eikä lopullisia linjauksia ole tehty. Valmistelun kuluessa tässä esitettyyn voi tulla muutoksia.

KUNTA-LIITTO

Lähde: YM/Kallio 11.3.2021

Keskeisiä ehdotuksia luvuittain

4. Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukeminen

- Säännökset tavaroina tai palveluina myönnettävästä tuesta (jo voimassa)
- Uusi > rahallinen avustus

5. Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkosto

- Säännökset säilyisivät käytännössä ennallaan
- Poikkeusmenettelyyn käsittelyjärjestyksen pieni täsmennys

6. Luonnonsuojelualueet

- Luonnonsuojelualueen perustamisedellytykset ajantasaistettaisiin
- Luonnonsuojelualueen heikentämisen edellytyksiin ekologinen kompensaatio
- Malminetsintä suojelualueilla: jatketaan valmistelua kaivoslain ja luonnonsuojelulain tarkentamiseksi

HUOM: Lakivalmistelu on kesken eikä lopullisia linjauksia ole tehty. Valmistelun kuluessa tässä esitettyyn voi tulla muutoksia.

KUNTA LIITTO

Lähde: YM/Kallio 11.3.2021

Keskeisiä ehdotuksia luvuittain

7. Luontotyyppien suojelu

- Luontotyyppien ’suojeluluokat’: 1) uhanalaiset luontotyypit, 2) suojellut luontotyypit ja 3) tiukasti suojellut luontotyypit
- Uutena lakiin VN-asetuksella määriteltävät uhanalaiset luontotyypit: huomioonottaminen viranomaisten lupien ja suunnitelmien yhteydessä > tarkentunee vielä (laki ja/tai perustelut)
- Suojellut luontotyypit > rajauspäätös > nykyistä listaa päivitetään
- Tiukasti suojellut luontotyypit > suojelu suoraan lain nojalla > määritetty 3 luontotyyppiä
- Poikkeamisen edellytyksiin ekologinen kompensaatio
- Muutosehdotukset esillä myös vesilakiin ja metsälakiin > mm. kalkkilammet, korpirämeet, varpukorvet

8 ja 9 (uusi) Eliölajien suojelu

- Nykyisten säännösten sisältö pitkälti ennallaan, mutta lukua selvennetään ja osin täydennetään:
- Poikkeusten edellytykset > direktiiviviittaukset kirjoitettaisiin auki LSL:iin
- Asetuksella määriteltävät uhanalaistet lajit: huomioonottaminen viranomaisten lupien ja suunnitelmien yhteydessä
- Uutta > avustettu leviäminen sekä uutena tavattujen lajien rajauspäätös (määräaikainen)
- Poikkeamisen edellytyksiin ekologinen kompensaatio
- Uusi luku > uhanalaisten lajien kansainvälistä ja EU:n sisäistä kauppaa ja vaihdantaa, muuta tuontia ja vientiä sekä rauhoitettujen tai CITES-lajien hallussapitoa koskeva sääntely

HUOM: Lakivalmistelu on kesken eikä lopullisia linjauksia ole tehty. Valmistelun kuluessa tässä esitettyyn voi tulla muutoksia.

KUNTA LIITTO

Lähde: YM/Kallio 11.3.2021

Keskeisiä ehdotuksia luvuittain

10. Maiseman suojelu ja hoito sekä luonnonmuistomerkit

- Maisemanhoitoalueiden perustamismenettelyä tarkistettaisiin ja säädettäisiin hoito- ja käyttösuunnitelmasta

12. Alueiden hankinta luonnonsuojelutarkoitukseen ja korvaukset

- Lisättäisiin lakiin selvyyden vuoksi alueiden hankintaa koskeva perussäännös (toimivalta)
- Valtion korvausvelvollisuutta tarkistettaisiin vastaamaan keskeisiä ehdotettuja uusia suojelupäätöksiä

13. Luonnonsuojelun tiedonhallinta ja päätöksistä tiedottaminen (uusi)

- Säädettäisiin uutena luonnonsuojelun tietojärjestelmästä ja päätöksistä tiedottamista koskeva sääntely koottaisiin yhteen

14. Luonnonsuojelun valvonta

- Säädettäisiin mm. valvonnan järjestämisestä ja tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuksista sekä luonnonsuojelurikosten asianomistajuus ELY:lle

15. Muutoksenhaku

- Valitusoikeuksien kattavuus tarkastettaisiin ja yhtenäistettäisiin

HUOM: Lakivalmistelu on kesken eikä lopullisia linjauksia ole tehty. Valmistelun kuluessa tässä esitettyyn voi tulla muutoksia.

KUNTA-LIITTO

Lähde: YM/Kallio 11.3.2021

Miltä lakivalmistelu näyttää tällä hetkellä kokonaisuutena?

- Paljon nykyisestä laista näyttäisi säilyvän, mutta…
- Päivityksiä tiedossa perinteisempiin elementteihin, esim.
  - Kunnan edistämistehtävän tarkistaminen, olisi edelleen yleisesti muotoiltu, ehdotettu lisäksi erilliseen säännökseen ympäristötietoisuutta koskevaa tehtävää
  - Luontotyyppisuojeluun lisäkeinoja, ehdotettu suojeluluokkia
  - Luontotieto – säännösten päivittäminen tietojärjestelmät, tiedon tuottaminen ja tiedonsaantioikeudet, kunnille ei velvoitetta toimittaa, mutta mahdollisuus tallettaa/toimittaa tallennettavaksi
  - Maisemanhoitoalue – suhde kaavoitukseen vielä epäselvä (vrt. nykyisin ohjeena laadittaessa maakuntakaavaa)
  - **Suhde muuhun lainsäädäntöön isossa kuvassa – saattaa tarkoittaa isompaakin muutosta!**
- Uudenlaisia elementtejä ja näkökulmia myös näköpiirissä, esim.
  - Yleisiä periaatteita lakiin? Esim. varovaisuusperiaate, jokaisen selvilläoloperiaate
  - **Uhanalaisiin luontotyyppeihin ja lajeihin liittyvä huomioonottamisvelvollisuus lupaa ja suunnitelmaa hyväksyttäessä**
  - Bd-strategiasta ja toimintaohjelmasta säätäminen, valtakunnallinen ja mahdollisuus alueelliseen toimintaohjelmaan (ELY vetäisi, kunnat mukana, ehdotettu rahoituksen miettimistä jalkauttamiseksi)
  - Luonnonhoito ja ennallistaminen mukaan lakiin
  - Poikkeamisen edellytysten tarkistaminen: vaihtoehdottomuusvaatimus nykykäytännön mukaisesti lakiin, ekologinen kompensaatio edellytykseksi poikkeamiselle…
  - **Ekologinen kompensaatio: LSL-suojelluille arvoille, ei siis kaikenlainen luonto…**

HUOM: Lakivalmistelu on kesken eikä lopullisia linjauksia ole tehty. Valmistelun kuluessa tässä esitettyyn voi tulla muutoksia.

Uhanalaisten arvojen huomioonottaminen – Kysymyksiä

- Tällä hetkellä uhanalaisuudella ei ole suoria oikeusvaikutuksia, tämä säännös toisi oikeusvaikutuksena huomioonottamisvelvoitteen viranomaisille.
- Avoimia kysymyksiä liittyy paljon siihen, miten toimisi käytännössä:
- Mitä kaikkia lupia, suunnitelmia (ja vastaavia menettelyitä) koskee?
- Miten viranomainen käytännössä voi huolehtia velvoitteesta? Millainen selvitys tarvitaan ja kuka siitä vastaa?
- Oikeusharkintaiset lupa-asiat: Miten suhtautuu lupalain harkintaan entä lupamääräyksiin? HUOM: Ei ole ehdotettu luvan tai suunnitelman hyväksymisen edellytykseksi.
- ELY:n valitusoikeus: Millä perusteella tulisi kyseeseen? Jos ua-arvoja ei huomioitu lainkaan? Entä tilanteet, joissa ELY olisi eri mieltä huomioonottamisen riittävyydestä?
- Entä mikä on LSL suhde eri lakien omiin säännöksiin luonnonarvojen huomioimisesta? Esim. uusi MRL: Jos LSL ei tuo ko. muun lain säännökseen nähden extraa, riittääkö toimiminen ko. lain mukaan?
- Miten suhteutuu MRL:n tarkentuvaan suunnitteluun ja siihen perustuvaan luvitukseen? Jos asemakaavan yhteydessä ua-asiat huolehdittu, niin onko tarpeen uudelleen kaavaan perustuvassa lupavaiheessa käsitellä uudelleen?
- Nykyisessä LSA:ssa on pari tuhatta ua-lajia eli huomioonotettavien lajien määrä on huomattava. Ua-luontotyyppejä on n. 80. HUOM: LSA-liitteiden päivitys kevät 2021, jossa ua-lajeja tulossa lisää.
- **Ennen kun näihin kysymyksiin on selkeä vastaus, ei voi arvioida säännöksen vaikutuksia kuntien ja kunnallisten viranomaisten näkökulmasta ja muodostaa lopullista kantaa asiaan. Jos jää niin epämääräiseksi, kuin miltä nyt vaikuttaa, olisi parempi luopua tästä.**

Ekologista kompensaatiota koskeva valmistelu

- Lakiuudistuksessa oma projektinsa, joka miettii sääntelyä ekologisen kompensaation osalta
- Ekologista kompensaatiota valmistelevan työryhmän tehtävänä on:
  - Arvioida lainsäädännön uudistustarpeita ja valmistella sen pohjalta ehdotukset ekologisen kompensaation järjestämisestä vaiheittain
  - Kehittää ekologisen kompensaation seurantamekanismeja ja ohjeistusta
  - Luoda tarkemmat reunaehdot sille, millaisissa tilanteissa ekologista kompensaatiota voidaan käyttää
  - Kehittää ekologisen kompensaation sääntelyä luonnonsuojelulaissa
  - Voidaan luonnonsuojelulainsäädännön lisäksi tarkastella säädöstarpeita myös muussa lainsäädännössä
  - Voidaan LSL:n lisäksi tarkastella säädöstarpeita myös muussa lainsäädännössä.
  - Työssä tulee varmistaa lieventämishierarkian toteutuminen (= kompensaatio viimesijaisena keinona tilanteessa, jossa haitallisia vaikutuksia ei ole voitu välttää, vähentää tai korjata aiheuttamispaikalla)
  - Lisäksi tehtävänä ekologisen kompensaation pilottihankkeiden suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi.

- Valmistelua tukevat pilottihankkeet kartoitettu ja valittu kesän 2020 aikana, mukana Kuopiosta logistiikkakeskuksen kaavoitushanke

Kuntien kannalta voi tulla vastaan esimerkiksi

- Katu-, raidehankkeissa
- Linjahankkeissa
- Kunnan rakennushankkeissa

Taulukko 11. Lajit ja hankkeet, joiden perusteella vuosina 2006–7/2018 on poikettu suojelusta.

Suojeluperuste	Laji (lkm)	Poikkeusperuste (lkm)
Erityisesti suojeltava laji	Apilakirjokääriäinen	energiahanke / voimalaitos
LD IV a eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikka	liito-orava (37)	liikennehanke (17: pääosin tie, mutta myös rautatie ja raitiotie), asemakaavarakentaminen (10), kaivos (5), energiahanke (3: voimalaitos, voimalinja, sähkökeskus), lahopuiden poisto julkiselta alueelta
	lepakko (17)	asuinrakennuksessa terveysperustein (16), asemakaavoituksen toteutus (1)
	vuollejokisimpukka (15)	Liikenne(silta)hanke (5), kalataloushanke (3), tulvasuojeluhanke (2), energia / kaukolämpölinja, tehdasalueen rannan pengerrys, ruoppaus
	viitasammakko (10)	liikennehanke (3), turvetuotantohanke (2), asemakaavarakentamishanke (2), vesistökunnostushanke (2), energiahanke / voimalaitos
	täplälampikorento	(sama vesistökunnostus kuin yhdessä viitasammakkoluvassa)
	lummelampikorento	(sama vesistökunnostus kuin yhdessä viitasammakkoluvassa)
	idänkirsikorento	Liikennehanke
	Saimaannorppa	Suojelutoiminta
Rauhoitetut kasvit	Vuorijalava	Hoitotoimet
	Valkolehdokki	kiviaineksen otto
	Soikkokaksikko	Kaivoshanke
LD IV b kasvilajit	3 laaksoarhoa, 1 lapinleinikkiä, ja hajuheinä	liikennehanke (3), kaivoshanke, energia / voimalaitos

Lähde: Suvantola ym: Ekologisen kompensaation ohjauskeinojen kehittäminen (2018)

KUNTA LIITTO

Taulukko 10. Vuosina 2006-7/2018 myönnetyt poikkeukset luonnonsuojelulain säännöksistä.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	7/2018	
Luontotyyppi					2	1			1	1				5
Erityisesti suojel-tava laji										1				1
LD IV a eläinlaji	3	1	3	3	2	4	6	7	12	12	11	14	3	81
LD IV b kasvilaji	1		1			1					1		1	5
Rauhoitettu kasvi						1					2			3
Rauhoitettu lintu	1			1		2			4					8
	5	1	4	4	4	9	6	7	17	14	14	14	4	103

Lähde: Suvantola ym: Ekologisen kompensaation ohjauskeinojen kehittäminen (2018)

LSL-poikkeamismenettely

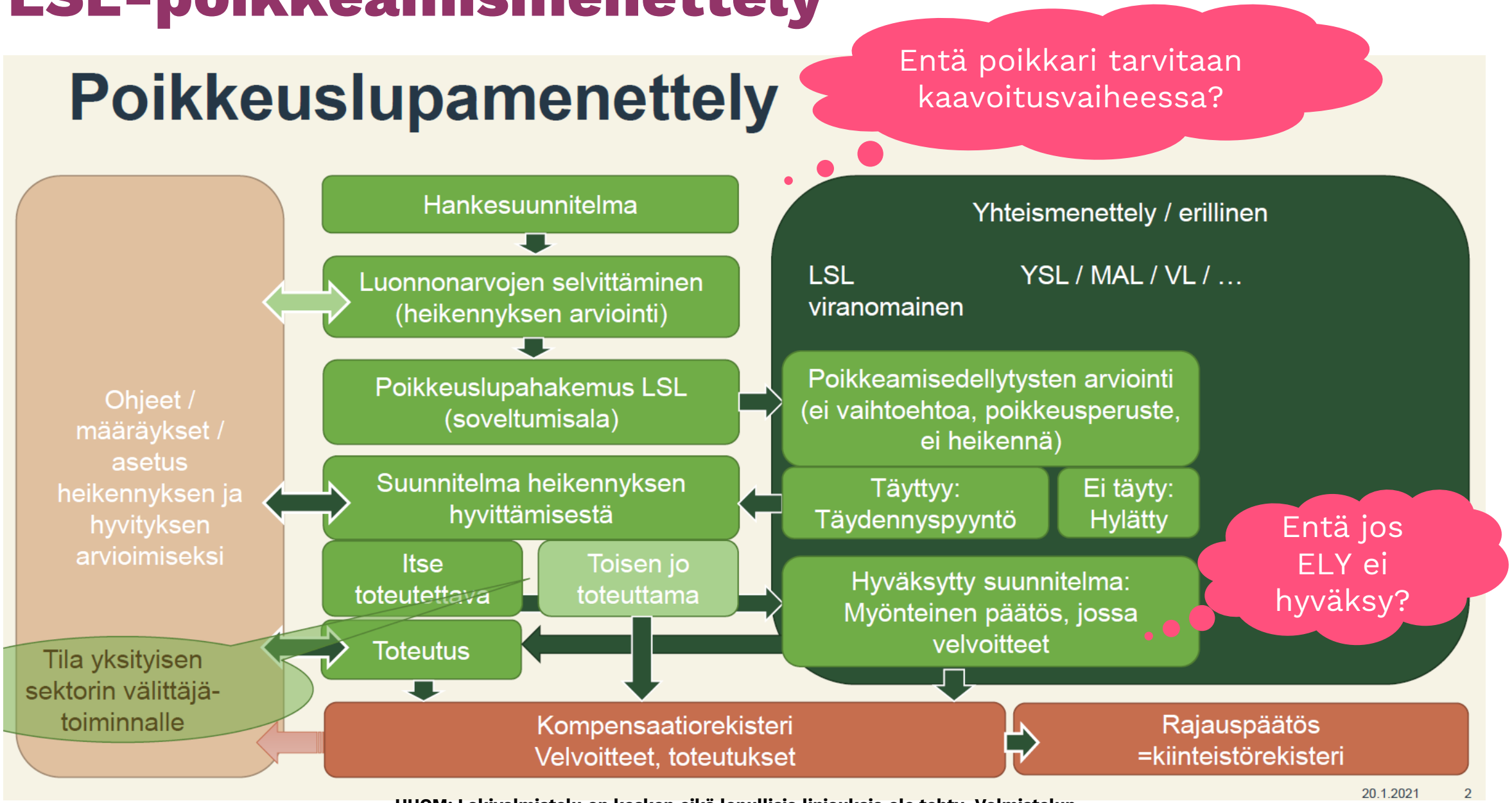

HUOM: Lakivalmistelu on kesken eikä lopullisia linjauksia ole tehty. Valmistelun kuluessa tässä esitettyyn voi tulla muutoksia.

YM/Suvantola, pl. pinkit kuplat KL

Luontoarvojen tuottaminen ja käyttäminen hyvityksenä

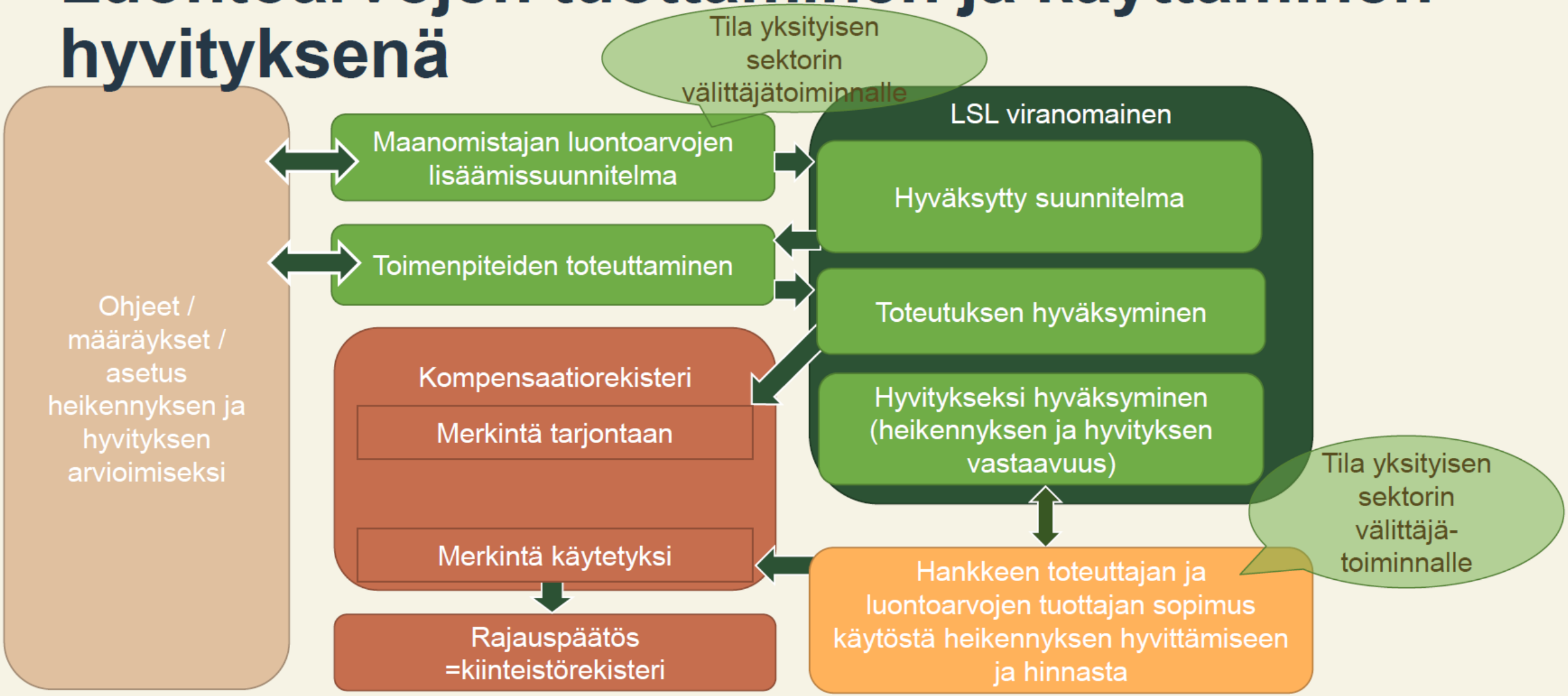

HUOM: Lakivalmistelu on kesken eikä lopullisia linjauksia ole tehty. Valmistelun kuluessa tässä esitettyyn voi tulla muutoksia.

YM/Suvantola

Kompensaation kytkeytyminen kaavoitukseen – Prosessuaalisesti haastavat tilanteet, kun poikkeaminen LSL:sta

- Poikkari tarvitaan kaavavaiheessa, hankkeen toteuttaja ei ole tiedossa
  - Kunnan maalla, suunnitteluratkaisu ei mahdollista toteutusta ilman heikennystä
- Ratkaisumahdollisuuksina esitetty valmisteluun:
  - LSL-poikkeamisen siirtomahdollisuus (vrt. rakennusluvan siirtomahdollisuus, vähintään erityistilanne kaavoituksen liittyen)
  - Kaksiosainen poikkari (esiharkinta kaavoituksen yhteydessä, kompensaatio-osa lähempänä toteutusta)
  - Lisäksi viranomaisten tulkintojen muuttaminen (kuntien ei tule hakea poikkareita muiden maille!)

Ekologinen kompensaatio LSL:n valmistelussa

- LSL **ohjaisi** toimintaa tavoiteltuun suuntaan sisällyttämällä ’bd-kustannukset’ hankkeen toteutuskustannuksiin. Tarkoituksena, että entistäkin enemmän vältetään hävittämästä suojeltuja arvoja.
- LSL **velvoittaisi** kompensoimaan lailla suojelluille arvoille aiheutetut heikennykset, jos kuitenkin joudutaan (esim. yleisen edun vaatima hanke) hävittämään suojeltuja arvoja.
- Laki **mahdollistaa**, että maanomistajat (ml. kunnat) voisivat olla ”luontoarvoja vapaaehtoisesti tuottavia” tahoja – näitä luontoarvoja voisi ”osoittaa” kompensointiin (laki **kannustaa** luontoarvojen ’tuottamiseen’)
- Sääntely **luo toimintamallin ja järjestelmän** ekologiseen kompensaatioon ja tuottaa tietoa ja kokemuksia kompensaatiosta. Nämä hyödynnettävissä myös niissä tilanteissa, joissa ekologinen kompensaatio ei ole pakollinen. Tieto ja kokemukset sääntelyn tulevan kehittämisen pohjana.
- **Koska poikkeamista tarvitaan yleensä jonkin muun lain mukaisessa toiminnassa (esim. MRL:n kaavoitus ja rakentamisen luvat), LSL:n kompensaatiomenettelyn ja kulloiseenkin toimintaan liittyvien muiden prosessien toimiminen kokonaisuutena tulee varmistaa.**
- **Kompensaation käyttöönoton seurauksena ei kuitenkaan tule olla, että muuta luonnonsuojeluun kohdennettua (valtion) rahoitusta supistetaan.**

Kompensaation alla puhutaan monenlaisista asioista – Mistä puhutaan, kun puhutaan ekologisesta kompensaatiosta?

KUNTA-LIITTO

Poimintoja lukulistalle ja linkkejä

- Ekologinen kompensaatio, YM:n nettisivut https://ym.fi/ekologinen-kompensaatio
  - Moilanen, Atte: Luonnonsuojelun uusia keinoja: ekologinen kompensaatio (**diaesitys**)
  - Suvantola, Leila: Ekologinen kompensaatio ohjauskeinonäkökulmasta (**diaesitys**)
  - Suvantola, Leila: Sääntelymallit – luonnon monimuotoisuuden kompensaatio (**diaesitys**)
- Korpi, Johanna: Mikä on luonnon hinta? Sitä pohditaan, kun luonnonsuojelulakia uudistetaan (https://valtioneuvosto.fi/-/1410903/mika-on-luonnon-hinta-sita-pohditaan-kun-luonnonsuojelulakia-uudistetaan)
- Moilanen, Atte, Kotiaho, Janne S.: Ekologisen kompensaation määrittämisen tärkeät operatiiviset päätökset, Suomen ympäristö 5/2017 (https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/160211)
- Moilanen, Atte, Kotiaho, Janne S.: Fifteen operationally important decisions in the planning of biodiversity offsets, Biological Conservation, Volume 227, November 2018, Pages 112-120 (https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0006320718310668)
- Pekkonen, Minna ym.: Tietotaso ja kokemukset ekologisesta kompensaatiosta Suomessa (https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162363)
- Raunio, Anne ym.: Luontotyyppien soveltuminen ekologiseen kompensaatioon Suomessa, Suomen ympäristö 4/2018 (https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Koottua_tietoa_ekologisen_kompensaation_(58597))
- Suvantola, Leila ym. Ekologisen kompensaation ohjauskeinojen kehittäminen, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 76/2018 (https://tietokayttoon.fi/-/ekologisen-kompensaation-ohjauskeinojen-kehittaminen)

KUNTA LIITTO

Kiitos!

minna.matto@kuntaliitto.fi

KUNTA-LIITTO